Cena numeru 50 gr.

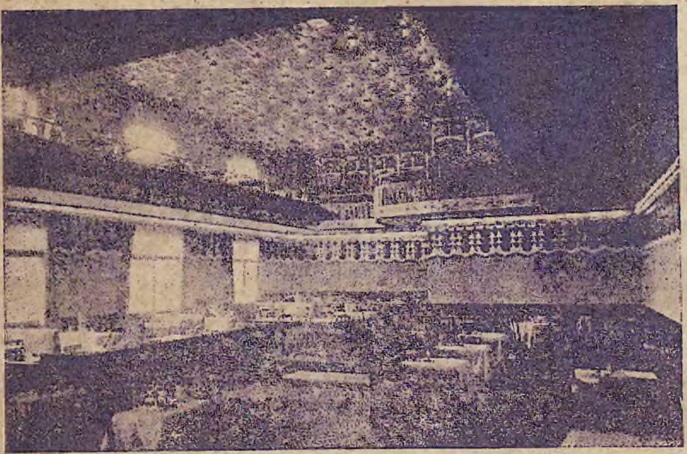
ECHO ZAKOPIAŃSKIE
i ZDROJE PODHALA

WIDOK Z GUBAŁÓWKI NA MURAŃ I HAWRAŃ

Fot. H. Schabenbeck.

ECHO ZAKOPIAŃSKIE

ILUSTROWANY DWUTYGODNIK, POŚWIĘCONY SPRAWOM ZAKOPANEGO, UZDROWISK PODHALA I TURYSTYKI

Naczelny, odp. redaktor i wydawca: DR. JAROSŁAW SAWCZAK

Redakcja i administracja: ZAKOPANE, UL. NOWOTARSKA 4, TELEFON 645

Rok I. Zakopane, dnia 23 lipca 1931 r. Nr. 8, 9 i 10

Od Redakcji.

Z dzisiejszym numerem mija pół roku, jak rozpoczęliśmy naszą pracę. Mimo ogromnych trudności wytrwaliśmy na stanowisku jako pismo niezależne, którego jedynym celem jest propaganda Zakopanego. Pierwsi wskazaliśmy konieczność i pierwsi rozpoczęliśmy w Zakopanem wydawnictwo pisma propagandowego ilustrowanego, tak niezbędnego dla życia i dalszego rozwoju Zakopanego.

Niezrażaliśmy się pesymistycznemi zapatrywaniami na naszą działalność — wytrwaliśmy na stanowisku — a otrzymane liczne listy z uznaniem dla naszej dotychczasowej pracy nietylko na terenie Zakopanego ale z całej Polski — najlepiej świadczą o naszej idealistycznej pracy dla dobra Zdrojowiska i konieczności naszego pisma.

Wobec zupełnego braku na naszem cudnem Podhalu ilustrowanych pism propagujących nasze podhalańskie zdroje i uzdrowiska — zachęceni przez ludzi, którym dobro i lepsza przyszłość Podhala leży na sercu, opierając się na doświadczeniu oraz na wieloletniej owocnej pracy propagandowej uzdrowisk Polski — rozszerzamy z niniejszym numerem naszą propagandową działalność na wszystkie zdrojowiska i uzdrowiska Podhala.

Zdajemy sobie dokładnie sprawę, że podejmujemy się bardzo ciężkiej i odpowiedzialnej pracy wobec Podhala.

Przystępujemy jednak do tej pracy, jak zawsze, z pełnym optymizmem w nadziei, że Obywatelstwo Podhala a w szczególności zdrojowiska i uzdrowiska w zrozumieniu propagandy i swoim własnym interesie poprą nasze poczynania, a przekonawszy się, że praca nasza prócz zadowolenia moralnego przysporzy również korzyści materjalne, przyczyni się, by „Echo Zakopiańskie“ jako ilustrowany organ propagandowy zdrojowisk i uzdrowisk całego Podhala odpowiednio reklamowało w kraju i zagranicą nasze cudne Podhale.

REDAKCJA „ECHA ZAKOPIAŃSKIEGO“.

Międzynarodowy Wyścig Automobilowy w Zakopanem.

Już tylko 4 tygodnie dzieli nas od clou letniego sezonu w Zakopanem. Tym „gwoździem“ sezonu, a równocześnie największą imprezą o charakterze międzynarodowym, wchodzącą w skład międzynarodowych rozgrywek o górskie mistrzostwo Europy, jest Międzynarodowy Automobilowy Wyścig Tatrzański, zapowiedziany na dzień 16 sierpnia b. r. w Zakopanem.

Za 4 tygodnie rozpocznie się zjazd najlepszych maszyn i kierowców, którego punktem centralnym i celem będzie Zakopane; za 4 tygodnie zaroją się ulice Zakopanego setkami wozów z całej Polski i zagranicy, rozebrzmi potężny pogłos warkotu „stalowych rumaków“ odbywających trening, za 4 tygodnie wreszcie tysiące osób z zapartym oddechem śledzić będzie wyczyny sportowe asów tego przepięknego sportu, jakim jest sport automobilowy.

Nazwiska organizatorów z ramienia Krakowskiego Klubu Automobilowego, który pod względem ruchliwości i zdolności organizacyjnych bezsprzecznie dzierży pierwszeństwo wśród Autoklubów Polskich, udział pierwszorzędnych zawodników krajowych i zagranicznych, wreszcie gotowość i pomoc, z jaką spieszą oficjalne czynniki Zakopanego, pozwa-

lają przypuszczać, że tegoroczny piąty z rzędu Wyścig Tatrzański, nie tylko nie będzie ustępować pod względem sportowym zeszłorocznemu, ale stanowić będzie duży krok naprzód dla tego kulminacyjnego punktu letniego sezonu sportowego w Zakopanem.

Gwarancję tę zwiększa fakt, że prace organizacyjne rozpoczęto już z początkiem czerwca b. r. Ruchliwy a niedościgniony pod względem zdolności i sprężystości Krakowski Klub Automobilowy, powołał do życia Komitet Wyścigu Tatrzańskiego, oraz pomocniczy Subkomitet w Zakopanem.

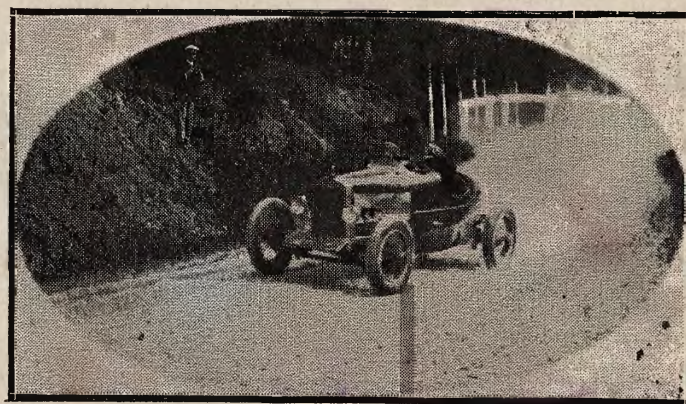
Komitety te odbyły już szereg wspólnych posiedzeń, na których omówiono szczegóły, odnoszące się do przygotowań i strony organizacyjnej samego Wyścigu. Dzięki obywatelskiemu stanowisku miejscowych władz, jak i innych czynników, których delegaci weszli w skład Subkomitetu Zakopiańskiego, pokonano szereg trudności finansowych, które wobec ogromnego kryzysu, jaki przeżywa specjalnie Zakopane, zadecydować mogły o tem, czy Wyścig Tatrański wogóle odbędzie się.

I tak mimo ciężkiego położenia finansowego, Zakopane wzięło na siebie znaczny koszt wybudowania trybun, które staną na Wancie i przy finiszu, założenie instalacji megafonowej, pomieszczenie bezpłatne pewnej ilości zawodników i ich maszyn, zarezerwowanie zaś dla reszty zawodników i uczestników Wyścigu kwater w tutejszych pensjonatach. W tym celu powołano Sekcję Kwaterunkową, którą objął sekretarz Komitetu Imprez Sportowych Żurowski, a to z tego względu, że mimo kryzysu gospodarczego, Komitet spodziewa się, że niezwykłość tej imprezy ściągnie publiczność we wielkiej ilości z całej Polski.

Do Subkomitetu Zakopiańskiego weszli: Dr. Karwowski jako prezes, I. Bujak jako sekretarz, Dr. J. Strigl, M. Jamontt, H. Wessely, Kom. P. P. Gawlik, Red. Kwaśniewski, J. Urban, Płk. Wagner, W. Rudnicki, Inż. Meyer i J. Żurowski. Komitet ten rozpoczął już prace, chcąc jako gospodarz zapewnić tak kierownictwu Wyścigu, jak i poszczególnym zawodnikom czy przyjezdnej publiczności maksimum udogodnień i ułatwień.

Tutejsze sfery sportowe, w zrozumieniu konieczności poparcia prac Komitetu Wyścigu postanowiły przyjść z pomocą przez stworzenie Sekcji Porządkowej z Płk. Wagnerem i Kom. P. P. Gawlikiem na czele, w skład której wejdą członkowie tut. towarzystw sportowych i przysposobienia wojskowego, celem utrzymania porządku na trasie Wyścigu. Prócz tego porządek utrzymywać będą funkcjonarjusze P. P., Djon Samochodowy z Krakowa, Straż leśna tut. Zarządu dóbr.

Co do strony sportowej, to uchylając rąbka tajemnicy, możemy zdradzić, że w Wyścigu zapewniony jest udział zawodników tej klasy co Von Stuck, Lasko Hartman i Hr. Zichy z Budapesztu, Pateras-Pescora

Wyścig Automobilowy Tatrzański.

z Barcelony i inni. Pozatem Krak. Klub Automobilowy nawiązał już pertraktacje z całym szeregiem kierowców zagranicznych i najlepszymi zawodnikami polskimi.

Tak się przedstawiają w najogólniejszych zarysach plany i prace organizacyjne Komitetu Wyścigu Tatrzańskiego. Zasięg tej pracy ogromny, Komitet pracuje niezmordowanie z tem przekonaniem, że spotka się ze zrozumieniem i najdalej idącem poparciem miejscowego społeczeństwa, które w zrozumieniu własnego interesu i konieczności utrzymania Zakopanego na dotychczasowym stanowisku bezkonkurencyjnej stolicy sportów zimowych i letnich, nie odmówi swego poparcia moralnego i finansowego dla tej pięknej a ogromnej imprezy sportowej.

Leliwa.

Kobiety słowiańskie w Zakopanem.

Zakopane siedlisko inicjatywy współpracy kobiet słowiańskich na polu gospodarczem, społecznem i kulturalnem gościło gości Kongresu Wszechsłowiańskiego Kobiet: Czeszki i Jugosłowianki. Dnia 16. VI. br. przybyła do Zakopanego wycieczka — 10 osób — pod przewodnictwem p. Capkowej-Smolarzowej. Wśród pań gościliśmy znakomitą poetkę czeską p. Jiraskową-Peckową, żonę konsula czechosłowackiego we Lwowie. Wycieczkę powitał na dworcu komitet miejscowego oddziału Jedności Słowiańskiej Kobiet z Prezeską Stefanją Laudyn - Chrzanowską, obecnie honorową członkinią Ogól. Związku Wszechsłowiańskiego Kobiet — na czele.

Zorganizowane przez wiceprezeskę Koła Zakopiańskiego p. J. Roguską-Cybulską wycieczki po Tatrach z udziałem p. Prof. Dra. Walerego Goetla i p. Gajewicza zapoznały gości z częścią Tatr wapienną i granitową po uprzedniem zwiedzeniu muzeum Dr. Chałubińskiego. Prof. Dr. Walery Goetel poświęcił jeden dzień na propagandę Parku Narodowego w Tatrach podczas jazdy do Morskiego Oka zatrzymując się i objaśniając tereny Parku i działalność Polski w porównaniu z Czechosłowacją na tem polu — przyczem wykorzystał okazję zapewnienia tej idei wpływom w Czechach przez pracę kobiecą czeską. Prof. Gajewicz udzielał objaśnień geologicznych a znana taterniczka p. J. Roguska - Cybulska, turystyczno - Tatroznawczych. Polskie Towarzystwo Tatrzańskie podejmowało gości uroczystym obiadem w M. Oku w schronisku.

Wycieczka „Zw. Kobiet Wszechsłowiańskich“ przy Morskiem Oku.

Wieczorem podejmowała gości bankietem Prezeska p. St. Laudyn-Chrzanowska wraz z przedstawicielstwem kwiatu miejscowej inteligencji w hotelu „Bristol“. Po bankiecie odbyły się tańce i śpiewy góralskie z muzykiem S.

Obrochtą na czele. W sali bankietowej urządziły członkinie Zakopiańskiego Koła oraz Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet z Prezeską J. Malicką na czele wystawę z eksponatami wytwórczości regionalnej, nader bogato reprezentowaną.

Dnia 18. VI. br. zwiedziła wycieczka Dolinę Kościeliską a następnie Sanatorjum Nauczycielskie Z. N. S. P. jako wzór nowoczesnego sanatorjum.

Główną korzyścią pobytu wycieczki w Zakopanem poza propagandą Tatr było stwierdzenie przez działaczki obcosłowiańskie, że Zakopane leżące na pograniczu państw słowiańskich jest bardzo ważną placówką dla działalności kobiet słowiańskich.

Rozstały się też z przewodniczkami Koła Zakopiańskiego pełne wiary, że ta idea porozumienia będzie się tu krzewiła pomyślnie, a wywiozły z Tatr, gościnnego Zakopanego — jaknajmilsze wrażenia, stwierdzając, że była ona uwieńczeniem pobytu w Polsce — a widoki Tatr, najczarowniejszem wspomnieniem.

Dr. JAROSŁAW SAWCZAK.

Hotel „Bristol“ a propaganda Zakopanego.

Od lat siedmiu t. j. od początku powstania naszych propagandowych organów zdrojowych „Echa Krynickiego“ i w bieżącym roku „Echa Zakopiańskiego“ wskazywaliśmy na znaczenie w prasie propagandy przemysłu hotelowo-pensjonatowego naszych zdrojowisk, uzdrowisk i letnisk. Podnosiliśmy wagę oraz braki dotychczasowej reklamy prasowej, która u nas w Polsce nawet w minimalnej części nie jest podobną do wzorów zagranicznych i nie spełnia ciążących na niej zadań gospodarczo-społecznych i ogólno-kulturalnych.

Zwalczaliśmy tak często niestety w naszych zdrojowiskach słyszane zdanie: „że reklama prasowa jest niepotrzebną, że wystarczą ulotki, kartki propagandowe, broszurki, lub też reklama przy pomocy ulotek rozdawanych na ulicach, afisze i t. p.“.

Większość tych właścicieli dzierżawców przemysłu hotelowo-pensjonatowego, którzy uchylają się od reklamy prasowej a wychwalają przytem inne sposoby i środki reklamy, usiłują w ten sposób uniknąć wogóle wysiłków ogłoszeniowych, nie wierzą bowiem w ich wartość i znaczenie, a na liczne formy reklamy powołują się w tym celu, by z żadnej z nich nie korzystać.

W krótkich bodaj słowach wskażemy znaczenie reklamy prasowej i jej dodatnie cechy korzystając z art. znakomitego znawcy reklamy dyrektora Związku Uzdrowisk Polskich Jana St. Szczerbińskiego,

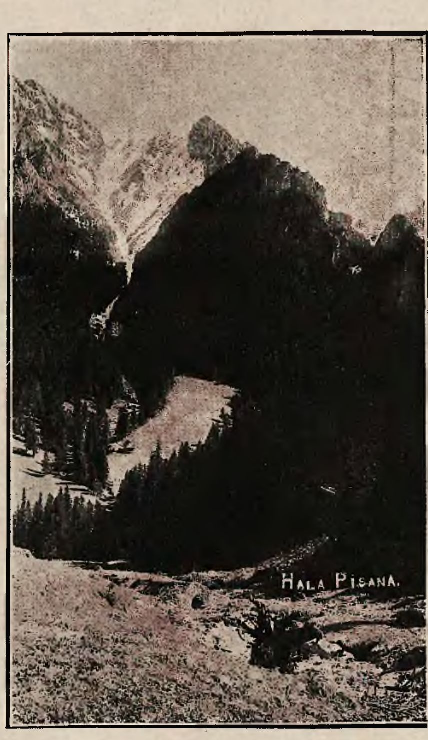

który ukazał się w miesięczniku „Prasa" zeszyt IV. z marca b. r. pod tytułem: „Dziennik Podstawą Polityki Ogłoszeniowej".

Reklama prasowa jest publicznem jednaniem interesantów, przedsiębranem w interesie jednanego. Ma on za pośrednictwem **sugestywnie działających środków** wywołać publiczne mniemanie o wartości pewnego dobra lub świadczenia w tym wypadku przedsiębiorstwa hotelowo-pensjonatowego. Cel swój osiąga reklama w ten sposób, iż nakłania czytelnika do korzystania z usług danego hotelu — pensjonatu.

Reklama ułatwia życie współczesnego człowieka, przy jej bowiem pomocy jest on w stanie orjentować się w możliwościach zaspakajania swych potrzeb gospodarczych. Usunięcie reklamy z całokształtu współczesnego życia wpłynęłoby na całkowite niemal jego zahamowanie.

Reklama wpływa pobudzająco na twórczość ludzką — uderza bowiem w instynkt współzawodnictwa i zmusza do podejmywania wysiłków ułatwiających zyskiwanie przewagi nad przeciwnikiem, oraz wpływa na zwiększenie się produkcji gospodarczej — w końcu na ustalenie się cen w kierunku jak najdogodniejszym dla spożywcy.

Hala Pisana.

Znaczenie reklamy uświadomiły sobie społeczeństwa zachodu i Ameryki Północnej. Reklama na zachodzie i amerykańska stała się potężną gałęzią życia gospodarczego a sumy zużywane na reklamę prasową zwiększają się z roku na rok i dochodzą do zawrotnych wprost sum i to nie tylko w epoce dobrej lecz i złej konjunktury.

Zdrojowiska, uzdrowiska i letniska nasze nie uświadamiają sobie wartości reklamy a w szczególności reklamy prasowej, która polega: na **olbrzymiej wprost sugestji słowa pisanego,** które uświadamia najlepiej głęboką wiarę w jaknajszerszych warstwach ludności w prawdziwość słowa pisanego, — dziennik dociera obecnie wszędzie, łatwo można go otrzymać w każdej chwili i na każdem miejscu i spełnia swą służbę w ciągu całego dnia w kierunku zaspakajania głodu nowości.

U nas niestety, świadomość wartości reklamy w ogólności a reklamy prasowej w szczególności jest ciągle słaba i bardzo ograniczona.

Prawie jednem jedynem przedsiębiorstwem hotelowo - pensjonatowem nie tylko naszych zdrojowisk, ale i miast, które zrozumiało znaczenie reklamy prasowej i to w pojęciu amerykańskiem jest hotel „Bristol" w Zakopanem. Dzięki temu, że właścicielami „Bristolu" są przeważnie Polacy Amerykanie, których w zarządzie — jako prezes — reprezentuje ich rodak adwokat A. Laudyn-Chrzanowski, wytrawny znawca reklamy amerykańskiej — reklama „Bristolu" stoi w całem tego słowa znaczeniu — na najwyższym poziomie.

Hotel „Bristol" ujął reklamę racjonalnie, ogłaszając się **w tej chwili** w przeszło 60-ciu najpoczytniejszych dziennikach i tygodnikach całej Polski i to w najodpowiedniejszym czasie t. j. **przed głównym sezonem,** by kuracjusz już przed wyjazdem do Zakopanego, był jaknajdokładniej poinformowany o istnieniu tego reprezentacyjnego, luksusowego hotelu „Bristol" w Zakopanem. Prócz tych ogłoszeń, Zarząd hotelu „Bristol" umieścił we wszystkich wagonach kolejowych w pierwszej i drugiej klasie, bardzo efektowne, kolorowe, artystycznie malowane szyldziki, przedstawiające hotel „Bristol" na tle Tatr.

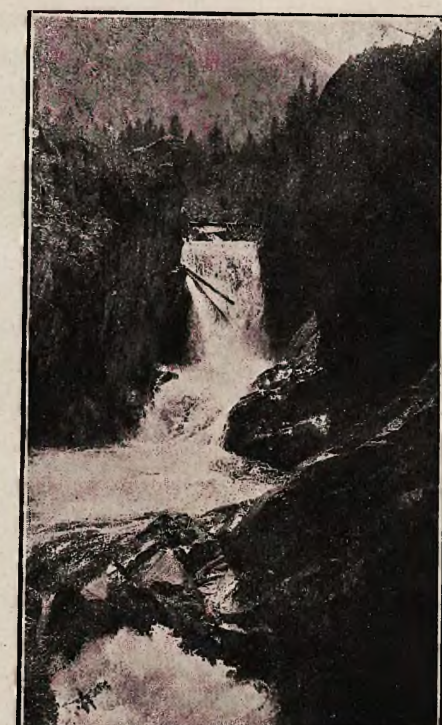
Hotel „Bristol" nie zamyka się jednak w ciasnej reklamie swego własnego interesu, nie reklamuje tylko sam siebie, jak widzimy z niżej podanego ogłoszenia, a reklamuje również i Zakopane, spełniając tem samem pracę propagandową naszego uzdrowiska.

Nie potrzebujemy bliżej objaśniać jak wielkie znaczenie propagandowe dla Zakopanego, ma ogłoszenie takie w przeszło 60-ciu dziennikach i tygodnikach. Racjonalna, fachowo i ze zrozumieniem własnego interesu ujęta reklama hotelu „Bristol“, powinna stać się wzorem i dla innych pierwszorzędnych hoteli-pensjonatów w Zakopanem i we wszystkich zdrojowiskach Polski, a wówczas z całą pewnością znikną tak częste dotąd słyszane skargi na pustki w ich pensjonatach oraz rozwiązanie zagadki, dlaczego hotel „Bristol“ zawsze jest przepełniony i to elitą towarzystwa z całej Polski i zagranicy — automobilistami, sportowcami i turystami.

Dzięki temu kontaktowi hotelu „Bristol“ z najpoczytniejszą prasą całej Polski, ukazały się w kilkudziesięciu dziennikach propagandowe artykuły o Zakopanem. Ile byśmy więc mieli takich propagandowych artykułów — gdyby n. p. w każdym dzienniku cała strona była zajęta ogłoszeniami ze zdjęciami fotograficznemi naszych zakopiańskich hoteli i pensjonatów.

Jesteśmy przygotowani, że spotkamy się z zarzutami, że na tak kosztowną reklamę nie stać nasze pensjonaty — zwracamy uwagę, że koszta takiej racjonalnej reklamy są tylko bardzo minimalnym procentem od dochodów, znacznie zwiększonych dzięki takiej systematycznej reklamie. Również i koszta reklamy byłyby znacznie mniejsze, gdyby pensjonaty nasze ogłaszały się **zbiorowo** t. j. zamawiając wspólnie n. p. całą stronę dziennika po znacznie wówczas zniżonych cenach. W tym kierunku Prezes A. Laudyn-Chrzanowski podejmował już próby takiego zbiorowego ogłaszania się naszych hoteli pensjonatów, które jednak nie dały się przeprowadzić z powodu nie zrozumienia znaczenia reklamy, czyli wyłącznie swego własnego interesu.

Spodziewać się należy, że zapoczątkowana pożyteczna, a zbiorowo nadzwyczaj tania reklama, znajdzie swoje zrozumienie u zakopiańskich właścicieli hoteli i pensjonatów i że już w krótkim czasie **t. j. przed sezonem ujrzymy** na łamach najpoczytniejszej prasy całej Polski zbiorowe ogłoszenia naszych hoteli i pensjonatów — jak to widzimy w dziennikach zagranicznych — tem więcej, że Zakopane, jako jedyne całoroczne uzdrowisko, stolica sportów zimowych i letnich — dorównująca, a nawet pod wieloma względami przewyższająca St. Moritz, Davos, Chamonix i t. d. ma dane do takiego przodownictwa.

Wodospady Mickiewicza.

KRONIKA

OD REDAKCJI. Dnia 1 lipca br. wstąpił do redakcji „Echa Zakopiańskiego", sekretarz Komitetu Imprez Sportowych p. Jerzy Żurowski, który podczas nieobecności nacz. redaktora Dra Jarosława Sawczaka objął stanowisko naczelnego redaktora.

OSOBISTE. Dnia 1 lipca br. została przeniesiona Okręgowa Kasa Chorych w Nowym Targu do wspaniałego monumentalnego własnego gmachu w Zakopanem przy ul. Chramcówki obok gimnazjum. Do działalności okręgowej Kasy Chorych należą dawne pow. Kasy Chorych w Nowym Targu, Myślenicach i Makowie.

Komisarzem Okręgowej Kasy Chorych zamianowany został p. kapitan Roman Loteczka. Nominację p. R. Loteczki powitało Zakopane z prawdziwą radością. P. kap. Loteczka objął nowe, tak ważne społecznie stanowisko, jako komisarz pow. Kasy Chorych w Chrzanowie, gdzie dał się poznać jako dzielny organizator i inicjator budowy powiatowego szpitala w Chrzanowie o 220 łóżkach.

W kołach sportowych nazwisko p. kap. R. Loteczki jest szeroko znane w kraju i zagranicą. Jest on inicjatorem i projektodawcą największych skoczni narciarskich w Polsce, w Krynicy, Wiśle i Lwowie, oraz torów saneczkowych, których konstrukcja przewyższa pod względem technicznym zagraniczne tory saneczkowe.

Znając ruchliwość i zapał p. kapitana Loteczki jesteśmy przekonani, że obecnie ożywi się zakopiańskie życie sportowe i już w tegorocznym sezonie zimowym zrealizowaną zostanie budowa drugiej skoczni treningowej i toru saneczkowego, których brak tak bardzo dał się odczuwać sportowcom.

Redakcja „Echa Zakopiańskiego" składa p. kap. Loteczce serdeczne życzenia dalszej owocnej pracy na nowem stanowisku.

U WRÓT NOWEGO SEZONU. Główny sezon rozpoczął się faktycznie dopiero po zakończeniu roku szkolnego. Od 1 lipca zaczęły przychodzić do Zakopanego przepełnione pociągi powodując sezonowe opóźnienia. Ruch na ulicach, w parku i lokalach publicznych ożywił się znacznie. Właściciele pensjonatów w zrozumieniu obecnego kryzysu finansowego zniżyli ceny do minimum tak, że obecnie Zakopane jest najtańszem uzdrowiskiem w Polsce. Utrzymanie całodzienne, nawet w pierwszorzędnych pensjonatach wynosi obecnie od zł. 7.—.

Z lokali rozrywkowych największą frekwencją cieszy się kawiarnia Trzaski, występuje tam bowiem znakomita orkiestra Braci Sieńkiewiczów z Poznania.

UNORMOWANIE SPRAWY OBCHODÓW I IMPREZ DOCHODOWYCH W ZAKOPANEM. Dotychczas panowała w Zakopanem anarchja i chaos w dziedzinie urządzania obchodów i dochodowych imprez przez różne organizacje bez oglądania się na inne organizacje tak, że nieraz w jednym dniu odbywało się kilka imprez. Imprezy te z tego powodu świeciły pustkami i nie dawały spodziewanych do-

POWIATOWA KASA CHORYCH W NOWYM TARGU

Nowy Targ, dnia 24 czerwca 1931

Obwieszczenie

Zarząd Powiatowej Kasy Chorych w Nowym Targu podaje do publicznej wiadomości, że na podstawie reskryptu Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń we Lwowie z dnia 11 czerwca 1931, l. 7551-/31 — Centrala siedziby Kasy zostaje z dniem 1 lipca 1931 r. przeniesiona do własnego gmachu w Zakopanem przy ul. Chramcówki obok gimnazjum.

W związku z powyższem należy kierować wszelkie sprawy, dotyczące ubezpieczonych i pracodawców pod adresem wyż podanym, za wyjątkiem przyjmowania chorych do leczenia ambulatoryjnego, zgłoszeń i wygłoszeń członków, wypłat przyznanych zasiłków, oraz wpłat składek.

Komisarz zarządzający:

(—) *Roman Loteczka.*

chodów. Celem usunięcia tej anarchji tak szkodliwej dla stowarzyszeń społecznych, które nieraz całą egzystencję swoją opierają wyłącznie na dochodach z imprez — za inicjatywą p. Prof. A. Seelieba, stworzony został dnia 23 czerwca br. komitet wzgl. łącznik międzyorganizacyjny. Łącznikiem wybrano p. Prof. A. Seelieba i uchwalono, że biuro łącznika będzie biuro P. Newelskiego (Biuro teatralne M. Oko), które przyjmować będzie zgłoszenia.

OTWARCIE PIERWSZEGO ZDROWOTNEGO PENSJONATU DLA DZIECI. Do jednej z największych bolączek Zakopanego należał brak zdrowotnego pensjonatu dla dzieci od lat 4-ech, które by mogły leczyć się bez opieki domowej. Na szczęśliwą myśl wpadł znany specjalista chorób dziecięcych dr. Karol Fischer, za którego inicjatywą i kierownictwem otwarty został w Zakopanem pierwszy zdrowotny pensjonat dla dzieci od lat 4-ech, wymagających stałej opieki lekarskiej, i pielęgnacji, rekonwalescentów, dzieci chorowitych i anemicznych.

Dziecięcy pensjonat zdrowotny „AROSA" (dawniej „Uciecha") położony jest w pięknym ogrodzie. Pensjonat nowocześnie urządzony, pokoje słoneczne, werandy, komfort pełny i hygjena. Pensjonat ten może zapewnić rodzicom chorych dzieci miejsce, gdzie z pełnem zaufaniem mogą oddać swoje maleństwa.

Nowej tak ważnej dla rozwoju Zakopanego polskiej placówce przesyłamy życzenia „Szczęść Boże".

NAJWIĘKSZA IMPREZA SPORTOWA SEZONU LETNIEGO W ZAKOPANEM. Dnia 16 sierpnia br. odbędzie się w Zakopanem największa impreza sezonu letniego „Międzynarodowy Wyścig Tatrzański". Imprezę organizuje Krakowski Klub Automobilowy i już rozpoczął przygotowania do tej wspaniałej imprezy. W wyścigu tatrzańskim spodziewany jest udział wyborowej klasy zawodników zagranicznych m. i. von Stucka, hr. de Zichy, Lasko Hartmana z Budapesztu, wóz Pateras-Peskara z Barcelony, Schmidta na „Hamilkarze" i w. i.

Zakopane wzięło na siebie znaczne koszta wybudowania trybun, które staną na Wancie, tak jak w poprzednich latach. Stworzono również sekcję kwaterunkową, która będzie czynną od 12 sierpnia, a na 10 dni przed wyścigami przyjmować będzie zgłoszenia na kwatery. Przygotowania te oraz znaczna ilość zagranicznych zawodników gwarantują wspaniałe udanie się tej imprezy pod każdym względem.

ZDROJE PODHALA

Krynica.

Krynica — największe i najpiękniejsze Zdrojowisko polskie — rozwija się w ostatnich czasach w sposób istotnie imponujący. Wspaniale urządzone, największe na kontynencie Nowe Łazienki mineralne, piękne bulwary i kwietniki, odnowiony i rozbudowany Dom Zdrojowy, kryty deptak, dziesiątki nowych monumentalnych budowli, hoteli i pensjonatów, stawiają dziś Krynicę w rzędzie poważnych zachodnioeuropejskich miejscowości zdrojowych.

Krynica dzięki warunkom doskonałym naturalnym oraz licznym na wielką skalę zakrojonym inwestycjom letniskowym i sportowym, przeistoczyła się w miejscowość nietylko leczniczą, ale również klimatyczną, turystyczną i sportową o frekwencji całorocznej.

Największa w Polsce skocznia narciarska i tor saneczkowy, ślizgawka, tor hokejowy.

Zdroje krynickie rozgłosem swym ustaliły Krynicy zaszczytny przydomek „Perły Wód". Są tu szczawy alkaliczne, wapniowo-żelaziste, bardzo bogate w bezwodnik węglowy i służący zarówno do picia, jak i kąpieli. Źródła „Główne", „Słotwińskie", „Jana", „Józefa" i „Dobrodzieja", należą do szczaw alkalicznych ziemno-żelazistych, zdrój „Karola" posiada czystą szczawę alkaliczno-ziemną, woda zaś „Zubera" jest najsilniejszą z europejskich szczaw alkalicznych w Europie.

INFORMATOR KRYNICKI:

Cennik taksy zdrojowej:
za pobyt ponad 3 doby do 2 tygodnie 1 osoba zł. 21.—
za pobyt od 2—6 tygodni 1 osoba . . . . .zł. 42.—
od każdego dalszego członka rodziny: do 2 tyg. 37 zł., do 6 tyg. 42 zł. Od dziecka do lat 9-ciu i towarzyszącej służącej: do 2 tyg. zł. 10.50, do 6 tyg. zł. 37.—.
Od taksy zwolnieni są: lekarze, ich żony oraz dzieci będące na ich utrzymaniu i niezaopatrzone wdowy po lekarzach. Redaktorzy czasopism i dziennikarze będący członkami syndykatu. Urzędnicy przebywający w zdrojowisku w sprawach urzędowych. Taksa nie podlega zwrotowi nawet w razie skróconego pobytu.

Cennik utrzymania: śniadanie, obiad z 4-ech dań oraz kolacja, od jednej osoby dziennie pens. I. kl. zł. 9.80; — śniadanie, obiad z 3-ch dań oraz kolacja od 1 osoby dziennie pens. II. kl. zł. 8.—.

Cennik kąpieli. Kąpiele mineralne: od zł. 3 do 7.80. — Kąpiele borowinowe: od zł. 5.60 do 9.80. — Kąpiele słoneczne: od zł. 1.50.

„Szczerbiec", „Pan Tadeusz", „Toska", „Witoldówka", „Złota Brama Kijowska", „Pod Kościuszką". „Wisła", „Złocień".

Dom Zdrojowy w Krynicy.

Pensjonaty godne polecenia: „Pod Cisem" i „Goplana", „Flora", „Giewont", „Koleta", „Lotos", „Lwigród", „Małopolanka", „Marja" i „Małgorzata", „Mimoza", „Reduta", „Siedlisko", „Soplicowo", „Stella",

Taryfa dorożkarska: Kurs z dworca kolejowego do jakiegokolwiek punktu zdrojowiska wedle taryfy (razem z bagażem): zł. 2 dorożka dwukonna, a 1 zł. 20 gr. 1-konna.

Żegiestów-Zdrój.

Zdrojowisko **Żegiestów-Zdrój** położone jest nad granicą czechosłowacką na wysokości 411—540 mtr. nad p. m. w Województwie Krakowskiem, przy linji kolejowej Nowy Sącz — Krynica, na prawym brzegu Popradu. Zakład zamknięty jest pasmem gór, jest jakby stworzony dla ludzi szukających ulgi w cierpieniu i wypoczynku, wolnego od zgiełku i gwaru innych zdrojowisk. Żegiestów-Zdrój jest zupełnie nowożytnym zakładem kąpielowym, posiada bowiem własne wodociągi, kanalizację, wspaniały monumentalny Dom Zdrojowy z komfortem urządzonymi pokojami mieszkalnymi. Kąpiele urządzono w parterowej części gmachu. W ostatnim czasie pobudowano kilka nowych domów mieszkalnych, wśród nich obszerny hotel „Warszawianka".

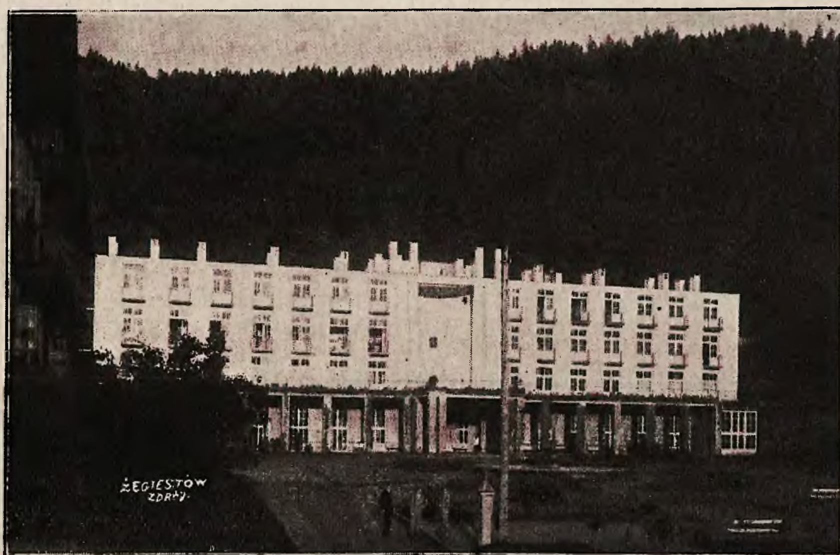
Wody żegiestowskie zawierają w bardzo obfitej i bogatej ilości sole żelaziste jak dwuwęglan żelaza, dwuwęglan mangowy, litowy, wapniowy i dwuwęglan sodu, przez co działają bardzo silnie pobudzająco na czynność błony śluzowej przewodu pokarmowego, ułatwiając ruch robaczkowy jelit oraz całe trawienie. Bezwodnik węglowy znajdujący się bardzo obficie w wodach mineralnych żegiestowskich przyczynia się bardzo wybitnie do sprawniejszego krążenia krwi, przemianę materji i działa wzmacniająco na ogólny i centralny system nerwowy.

Używanie wód mineralnych żegiestowskich wskazane jest w chorobach: blednicy, w schorzeniach nerwów, w chorobach serca, w chorobach nosa, gardła, dróg oddechowych, po zapaleniu płuc i opłucnej, w chorobach kobiecych, przemiany materji, dnie (ischias), cukrzycy itp., żołądka i jelit na tle nerwowym i w stanach rekonwalescencji po przebytych ostrych chorobach.

Dla wygody kuracjuszów koncertuje 2 razy dziennie w Zakładzie doborowa orkiestra, w tym roku F. Kochańskiego. W sezonie odbywają się częste koncerty, przedstawienia, dancingi, wycieczki itp.

Wycieczki bliższe: do Krzyża, na Łopatę Polską, do kamienia Wandy, do Żegiestowa wsi i Andrzejówki. **Z dalszych:** do Muszyny, Krynicy, Czorsztyna i Szczawnicy i do Czechosłowacji.

Ryczałtowe sezony wiosenny i jesienny. Ryczałtowa opłata w sezonie wiosennym od 1/3 do 31/5 wynosi za 3-tygodn. 290 zł. i zł. 380 za 4-tygodn. kurację od osoby. Kwotą tą objęte są następujące koszty: mieszkanie z obsługą, światłem, procentem na rzecz Komisji Zdrojowej i podatkiem gminnym. Normalne utrzymanie pensjonatowe, zabiegów kąpielowych: mineralno-gazowych, borowinowych, okładów wedle ordynacji lekarza zakładowego. Opłaty zdrojowej (taksy), transportu bagażu ze stacji kolejowej i z powrotem. Należytość za wizyty lekarskie opłacają P. T. kuracjusze bezpośrednio lekarzowi.

Dom Zdrojowy w Żegiestowie.

Muszyna.

Letnisko i zdrojowisko podgórskie koło Krynicy-Zdroju.

Muszyna leży na wysokości 452 m. nad p. m. nad granicą czechosłowacką, nad Popradem i Muszyną na linji kolejowej Tarnów — Orłów.

Muszyna posiada 7 źródeł naturalnych — szczawy alkaliczne, wapniowo-żelaziste, bardzo bogate w kwas węglowy, służących zarówno do picia jak i kąpieli — oraz wspaniałe kąpiele rzeczne w Popradzie. Kąpiele słoneczne na urządzonej plaży nad Popradem.

Wskazania lecznicze: choroby serca, żołądka, przemiany materji, choroby kobiece i nerwowe.

Idealne miejsce wypoczynkowe dla wyczerpanych ciężką pracą, rekonwalescentów, lecz nie dla gruźliczych.

Sezon najbardziej ożywiony w lipcu i sierpniu — polecenia godny od 1 maja do 31 października.

Połączenia kolejowe bardzo dogodne z całą Polską. Tory automobilowe bardzo urozmaicone i malownicze. Połączone autobusem z Krynicą w sezonie głównym co ½ godziny. Kort tennisowy.

Muszyński Przewodnik Informacyjny.

Urząd Miejski: Burmistrz: Antoni Jurczak. Sekretarz: Stanisław Kalafut. Kancelarja Magistratu czynna od 8 do 12 i od 3 do 6.

Urząd parafjalny: Przy Kościele. Proboszcz: Ks. Józef Gawor.

Cennik mieszkań ustalony przez Radę Miejską: Pokój umeblowany bez pościeli i usługi I kl. 4 zł., II kl. 3 zł., za kuchnię 1 zł., za werandę pół ceny pokoju.

Cennik utrzymania: Ceny w pensjonatach średnio 10 zł. dziennie od osoby.

Cennik kąpieli w łazienkach mineralnych i borowinowych: W sezonie głównym: Kąpiel mineralna 2.50 zł. Kąpiel borowinowa od 1.50—5 zł.

Zamiast taksy zdrojowej. Opłata za używanie dobra gminnego od osoby 3 zł., od dzieci i służby 1.50 zł.

Zniżki kolejowe powrotne. Prawo korzystania z ulgi 50 procentowej przysługuje osobom, które

przebywały w Muszynie w celach kuracyjnych co najmniej 14 dni a w drodze do Muszyny nie korzystały z żadnej ulgi kolejowej.

Lekarze ordynujący w Muszynie: Dr. Seweryn Mściwujewski, ul. Piłsudskiego, Dr. Walerjan Trzepałka, Dr. J. Wilanowski.

Lekarz-dentysta: M. Lampel w Rynku.

kla, ul. Piłsudskiego, 5 pokoi i 1 kuchnia, Kałucka Anna, ul. Piłsudskiego, 4 pokoje, 2 kuchnie, Rudowa Helena, ul. Piłsudskiego, 1 pokój i 1 kuchnia, Sikorski Józef za Ulicą Piłsudskiego, 3 pokoje, Kałucki Franciszek za ulicą Piłsudskiego, 2 pokoje i 1 kuchnią, Monsig Klemens, Rynek, 2 pokoje i 1 kuchnia, Cząplak Marja „za Zamczyskiem“, 12 pokoi i 1 kuchnia.

Ogólny widok Muszyny z plażą nad Popradem i ruinami zamku na lewo.

Apteka: Mg. Rudego, ul. Piłsudskiego.

Pensjonaty: Dra S. Mściwujewskiego, ul. Piłsudskiego, Dom Zdrojowy Gminny pod Zarządem J. Bizanca, Borzemskiego, Golachowskiego, „Marja“ Bajtlowej za Popradem, „Władysława“ St. Staniszewskiego, Szwarza.

Mieszkania godne polecenia: Borzemski Wojciech „za Zamkiem“ 12 i 3 pokoje, Ks. Józef Gawor, ul. Kościelna, 5 pokoi i 1 kuchnia, Golachowski Kazimierz, ul. Piłsudskiego, 10 pokoi, Chrystowska Te-

Hotele. Weiss Chaim koło Dworca, Reich Chaskiel w Rynku.

Restauracje: Bajtlowa, ul. Kościelna, Bujarski, ul. Sądowa, Gąskowa Bronisława na Dworcu, Lachowcowa, ul. Piłsudskiego, Rachwał (Antonina Kantorek), ul. Piłsudskiego, Reich Chaskiel w Rynku, Reich Salomon w Rynku, Miejski Dom Zdrojowy pod zarządem J. Bizanca.

Biuro informacyjne i wynajm mieszkań: Jan Wójcik i Spka.

Szczawnica.

Szczawnica — zdrojowisko i stacja klimatyczna, położona jest w powiecie nowotarskim, Województwa Krakowskiego na wysokości 500 m. n. p. m.

Zdrojowisko znajduje się w pobliżu Pienin, w zacisznej, otoczonej wysokiemi górami dolinie Grajcarka, dopływu Dunajca, na południowych stokach lesistego pasma Radziejowskiego, wystawionego na słońce. Szczawnica posiada **klimat łagodny, powietrze czyste i naozowane.**

Szczawnica rozporządza **siedmiu źródłami szczaw** alkaliczno-solankowych, o składzie zasadniczo jednakowym, różnią się jednak one między sobą nietylko bezwzględną ilością składników mineralnych, ale także wzajemnym ich stosunkiem do siebie.

Wskazania lecznicze: Choroby dróg oddechowych: przewlekłe katary nosa, krtani, oskrzeli, gruźlica płuc w I. i II. okresie, rozedma płuc, dusznica (astma), stany pozapalne płuc. Zapalenia płucne tudzież pozostałości po wysiękach opłucnych. Choroby narządów trawienia: przewlekłe katary żołądka i jelit, nadmierna kwasota żołądka, choroby wątroby i dróg żółciowych.

Choroby narządów krążenia: stany pozapalne mięśnia sercowego, zwapnienie naczyń krwionośnych, nerwice serca.

Choroby dróg moczowych: zapalenie chroniczne nerek, choroby miedniczek nerkowych, nieżyty pęcherza, kamica nerkowa i pęcherzowa.

Choroby przemiany materji: cukrzyca, skaza moczanowa.

Choroby krwi: niedokrewność, blednica, zimnica.

Choroby nerwowe. Dodatnie rezultaty osiągają również przez pobyt w Szczawnicy osoby wątłe, słabo

rozwinięte, skłonne do zaziębień oraz rekonwalescenci po chorobach ostrych.

Przeciwwskazania lecznicze: Rozpadowa gruźlica płuc, niewyrównane choroby serca i naczyń.

Zakład Zdrojowo-Kąpielowy w Szczawnicy wyposażony jest **w łazienki mineralne i zakład Roentgenologiczny** z lampami kwarcowemi oraz urządzenia dla kąpieli **powietrzno-słonecznych. Inhalatorjum Zakładu** obejmuje inhalacje **solankowe** w specjalnych kabinach celkowych, inhalacje specjalne **do nosa i gardła** systemem dra Bulinga oraz **wziewalnie igliwiowe.**

Kuracjusze znajdują dogodne pomieszczenie w przeszło 80-ciu pensjonatach.

Pensjonaty zakładowe rozmieszczone są w przeważnej swej ilości w parku głównym w pobliżu zdrojów i posiadają oświetlenie elektryczne. Najpiękniejszemi z nich pod względem położenia i urządzenia są: Willa **„Pod Batorym“, „Litwinka“, „Brat“, „Warszawianka“, „Siostra“, „Wereszczyński“** itd.

Z prywatnych pensjonatów wyróżniają się: **„Pensjonat pod Kraszewskim“, Wille „Szalay“, „Zofjówka“, „Pod Kilińskim“, „Sokolica“, „Pod Sobieskim“, „Szubertów“, Wieczorkowskiego“** i w .in.

W parku dolnym na Miedziusiu znajduje się wzorowo prowadzony pensjonat **Spadkobierców d-ra Kołączkowskiego.**

Zakład Zdrojowy Szczawnica oddalony jest od stacji kolejowej w Nowym Targu 41 klm., zaś od stacji w Starym Sączu 42 klm. Z obu stacji dojazd do Zakładu bardzo dogodny autobusami. Cena przejazdu z jednej powyżej wymienionych stacji wynosi około 10 zł. od osoby. Ze Starego Sącza autobusy pocztowe.

Na stacjach w Starym Sączu i w Nowym Targu stoją do dyspozycji gości również powozy i landa. Jazda powozem trwa 4 godziny. Cena powozu 30 do 35 zł.

Szczawnica jest znakomitym **punktem wypadowym w Pieniny,** a w szczególności na **Trzy Korony, do Czorsztyna, Miedzicy, Czerwonego Klasztoru, na Sokolicę** itd.

Pozatem uprzyjemniają gościom pobyt w Szczawnicy przejażdżki łódkami po Dunajcu. Dunajec jest odległy od Szczawnicy o 4 klm. Dojeżdża się doń samochodami. Informacji na miejscu udziela Komisja Zdrojowa.

Zdrojowisko Rabka.

Zdrojowisko Rabka leży w Małopolsce Zachodniej w Karpatach w pobliżu Krakowa, na słonecznem płaskowzgórzu (500—540 mtr. n. p. m.). Klimat górski, suchy, łagodny. Czyste powietrze, silna insolacja, mała ilość wiatrów, rzadkie mgły. Kąpiele rzeczne, słoneczne, 100 morgów parku. Lasy szpilkowe.

Rabka posiada 14 źródeł — solanki jodo-bromowe-radjoaktywne, służące do picia i kąpieli. Kąpiele solankowe, gazowane, borowinowe, mułowe, piankowe. Inhalacje Dra Bulinga, solankowe. Zakład hydropatyczny, parówka, parówka solankowa, okłady mułowe i borowinowe, lampy kwarcowe. Zakład roentgenologiczny. Elektroterapia. Mechanoterapia. Gimnastyka lecznicza.

Wskazania lecznicze. Chroniczne katary nosa, krtani, uszu. Powiększenie gruczołów wnękowych. Chroniczny nieżyt tchawicy i oskrzeli. Malarja. Wysięki i zrosty opłucnej. Reumatyzm, artretyzm, choroba angielska, choroby kobiece. Choroby przemiany materji. Skrofuły, anemja, rekonwalescencja po chorobach infekcyjnych i stanach zapalnych.

Kuracjusze znajdują dogodne pomieszczenie w przeszło 70 pensjonatach i kilkuset domach mieszkalnych rozrzuconych na znacznej przestrzeni w Rabce, Zarytem, Chabówce, Słonem i Ponicach z mieszkaniami dla kuracjuszów.

Opłaty sezonowe: Osoba dorosła za 6 tygodni zł. 24.—, dzieci od 1—15 lat zł. 16.50. Dalszy czas 1 tydz. dorosł. zł. 4.—, dzieci zł. 2.80. W sezonie zimowym za 1 tydz. dorośli zł. 3.—, dzieci zł. 2.—. Lekarze z rodzinami taksy nie płacą — urzędnicy państwowi i oficerowie do VII. st. płacą połowę taksy.

Hotele: „Pod Matką Boską“ w centrum Zakładu i „Turbacz“ przy stacji w Rabce.

Zakłady i Sanatorja: przez cały rok czynne: Sanatorjum Dra Tomczyka, Szkoła średnia męska sanatoryjna Dra Wieczorkowskiego, Zakład Wychowawczy dla chłopców Dra Olszewskiego, Szkoła średnia żeńska sanatoryjna P. Szczukowej, Zakład Wychowawczy dla dziewcząt S. S. Nazaretanek, Kolonja dla dzieci śląskich „Czerwony Krzyż“ w sezonie letnim zakład dla dzieci nerwowych Dr. Stępowskiej.

Ceny utrzymania: od 8—18 zł. dziennie od osoby zależnie od jakości pensjonatu i sezonu.

Restauracje i kawiarnie: Kasyno zakładowe, bar, restauracja, kawiarnia, dancing, Restauracja i kawiarnia „Pod Gwiazdą“ w parku, Restauracja W. Klempki i F. Węca przy stacji w Rabce.

Biuro Informacyjne: „Ergo“ telef. 36 pośredniczy w wynajmie mieszkań, w kupnie will i domów, w dzierżawie pensjonatów. Za pośrednictwo wynajmu mieszkania 5 zł. od rodziny. Za informacje listowne zł. 2.50. Informacji udziela Komisja Zdrojowa w Rabce, telef. 13 oraz Zarząd Zakładu kąpielowego w Rabce, telef. 2.

CENNIK OGŁOSZEŃ:

Inseraty zwyczajne — cała strona 600.— zł., $^1/_2$ str. 350.— zł., $^1/_3$ — 240.— zł., $^1/_4$ — 210.— zł., $^1/_6$ — 75.— zł., $^1/_8$ — 60.— zł., $^1/_{12}$ — 40.— zł., $^1/_{24}$ — 25.— zł. Inseraty kwartalne z 30% opustem. Zasadnicza opłata 80 gr. za m/m przez 1 szpaltę.

Ilustracje — w cenie zwyczajnych inseratów plus koszty sporządzenia kliszy drukarskiej.

Cała strona 600.— zł., pół strony 350.— zł., $^1/_4$ — 210.— zł. Przy stałych prospektach zamieszczamy ponadto bezpłatnie propagandowe ilustracje za nadesłaniem gotowych klisz drukarskich oraz nadesłane korespondencje w dziale redakcyjnym w rozmiarach, ilościach proporcjonalnych do wielkości płatnego prospektu.

Większe zakłady, pensjonaty i hotele reklamujemy również w specjalnych ilustrowanych feljetonach redakcyjnych w rubryce: „Wytworne Zakłady Uzdrowiskowe“, w wielkościach co najmniej $^1/_4$ strony — licząc ceny normalnego ogłoszenia.

Prenumerata: W Zakopanem 2.50 zł. kwartalnie, na prowincji 3. 50 zł.

Naczelny redaktor i wydawca: Dr. JAROSŁAW SAWCZAK. Drukarnia Przemysłowa w Krakowie, Zielona 7. Tel. 105.10.